

Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja u biblioteci *Službe Božje*, pod brojem 69 objelodanila je knjigu Dinka Aračića *Marija, znak nade u Kristu*. Riječ je o novom, rekao bih, drukčijem pristupu liku i ulozi Isusove majke u povijesti spasenja i to u ključu nade. Nada koja je zajedničko dobro svih ljudi, a za kršćane svoje ostvarenje nalazi u Bogu, zlatna je nit kojom autor predstavlja ono što Crkva vjeruje i nevjesta o Bl. Djevici Mariji.

Poticaaj za takav pristup autor nalazi u dokumentima Drugoga vatikanskog sabora koji Mariju iz Nazareta predstavlja kao znak pouzdane nade i utjehe putujućem narodu Božjem (*Lumen gentium*, 68). Od tog vremena tema Marija, znak nade, prisutna je u teološkim krugovima, u dokumentima crkvenog učiteljstva, u pastoralu i duhovnosti, liturgiji i ekumen-skim krugovima. Promatrati Mariju pod zrenikom nade, otvara Crkvi mogućnost novoga navještaja Božjeg otajstva i njegova Saveza s ljudima. Mariju je Duh Gospodnji ispunio

nadom koja ne postiđuje, tako da je uzor Crkvi u vjeri, nadi i ljubavi te savršenu jedinstvu s Kristom. Svojim primjerom pokazuje da je nada jača od beznađa. Zora je i nada spasenja, znak nade u Kristu.

Uz predgovor, uvod i zaključak, autor je knjigu „satkao” u četiri poglavlja, koji čine skladno složenu i logički povezanu cjelinu.

U uvodu (str. 7–16) autor metodološki omeđuje svoju temu i odgovara na dva važna pitanja: je li u katoličkoj teologiji dopušten govor o Isusovoj majci i smije li se Mariju zvati znakom pouzdane nade? Odgovarajući na prvo pitanje, autor primjećuje kako je važno da govor o Mariji bude govor o Bogu i da maria-logija bude teo-logija. No ne može se govoriti o onom što Bog jest, a da se ne kaže da je njegova Vječna Riječ, čovjek za svu vječnost, zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga i rođenju od Djevice Marije. Ta činjenica opravdava postojanje marijanske teologije. Ne može se potpuno ni ispravno govoriti o Isusu Kristu, ako se prešućuje njegovo

rođenje od Djevice Marije, činjenica s kojom je povezano djelo otkupljenja.

U odgovoru na drugo pitanje autor precizira da je riječ o kršćanskoj nadi i da se Mariju može nazivati znakom nade i utjehe jer je rodila Krista na kojemu se temelji sva kršćanska nada. Marija, znak nade, ne jedino sama po sebi i za sebe. Znak je nade u Kristu, koji je jedina nada čovječanstva. U tom zreniku Marija zauzima podređenu, drugotnu ulogu, relativan je znak, različit u biti i stupnju od Krista. U jedinstvu s Kristom i njegovom snagom Marija je znak nade za Crkvu na putu. Prva je među otkupljenima kojoj Krist omogućuje da sudjeluje u njegovoj konačnoj proslavi. Krist najviši ideal Crkve, Marija ga ne zamjenjuje niti nadomješta njegovu ulogu. Ta činjenica ne priječi Crkvu da u Isusovoj majci prepoznaje pralik onoga što se sama nada i želi postići, da u njoj vidi znak pouzdane nade na svom hodu kroz povijest.

U prikazbi teme autor slijedi povijesno-spasenjski put polazeći od novozavjetnih svjedočanstava o Isusovoj majci, zatim predstavlja pravorijeke vjere o njoj, njezinu nazočnost u bogoslovlju i pobožnosti tijekom kršćanske povijesti, na Drugome vatikanskom saboru i novijim crkvenim dokumen-

tima. A sve to pod zrenikom nade.

U prvom poglavlju (str. 17–98) autor predstavlja novozavjetne tekstove u kojima se spominje ili pojavljuje Majka Isusova. To je ujedno i najopširnije, moglo bi se reći, temeljno poglavlje knjige. Te tekstove propitkuje pod vidom nade. Za razvijanje te teme, proročki navještaj, nada starozavjetnih navještaja i njihovo ispunjenje u navještenju Mesijina dolaska u evanđeljima Isusova djetinjstva pruža mu izvanrednu prigodu. To vrijedi osobito za marijanske tragove u Evanđelju po Luki, kao i za Evanđelje po Ivanu, gdje se Marija pojavljuje u odlučujućim događajima Isusova javnog djelovanja. Posebna pozornost posvećena je i pitanju »Isusove braće i sestara« u kontekstu Evanđelja po Marku.

U drugom poglavlju (str. 99–124) autor predstavlja dogme koje je Crkva definirala s obzirom na Isusovu Majku kao i njihovo teološko i simbolično značenje za vjernički puk. Prve tri dogme: Marijino bogomajčinstvo, djevičanstvo i neoskrvnjeno začeće usmjerene su kristološki, u službi su Krista i djela otkupljenja. Dogma o uznesenju u nebesku slavu ima primjerno značenje za vjerničku zajednicu kao znak nade na njezinu zemaljskom

hodočašću. Pravorijeke o Gospi autor izlaže na aktualan i zanimljiv način iščitavajući njihovu poruku za suvremene vjernike u kontekstu njihova životnog okružja. I tu se susreće Mariju kao znak nade za majčinstvo Crkve, kao i znak nade otkupljena čovječanstva u jedinstvu s Kristom u proslavljenoj Crkvi.

U trećem poglavlju (str. 125–157) autor slijedi temu Marije kao znaka nade u Kristu tijekom povijesti teologije i pobožnosti. Riječ je o sažetome povijesnom prikazu Gospine nazočnosti u životu Crkve i pobožnosti vjerničkoga naroda koji od samog početka kršćanstva osobitim štovanjem, koje se u biti, naravi i stupnju razlikuju od štovanja Boga, časti Isusovu majku kao svoju duhovnu majku. Spomena je vrijedno predstavljanje liturgijskih tekstova (str. 143–157) u kojima se pojavljuje tema Marija, znak nade, što pruža korisno štivo pastoralnim radnicima za Gospine blagdane.

Četvrto poglavlje (str. 158–190) posvećeno je dokumentima crkvenog učiteljstva u kojima je opširno i temeljito obrađena tema Marije kao znaka nade i njezine premjerenosti za narod Božji. Središnja je točka u tom poglavlju saborski tekst o Mariji kao znaku nade (*Lumen gentium*, 68), koji autor

iscrpno predstavlja u kristološkoj i ekleziološkoj protezi. Saborske smjernice imaju odjeka i u okružnicama Pavla VI. (*Marialis cultus*), Ivana Pavla II. (*Redemptoris Mater*) i Benedikta XVI. (*Spe salvi*) koje su jednako tako osvijetljene pod vidom nade. U tom sklopu ukratko je dotaknuta i tema Marija i žensko pitanje u Crkvi.

U epilogu (str. 191–195), autor sažima glavne misli svoga djela i daje uvid u radu utemeljene točke za razumijevanje teme Marije, znaka nade u Kristu. Na kraju donosi bogati prikaz bibliografije na hrvatskome i stranim jezicima te kazalo imena.

Autor je svjestan činjenice da bogata teološka i liturgijska predaja Crkve kao i marijanska pobožnost nadilaze mogućnost sveobuhvatnog prikaza teme u jednoj knjizi. S jedne strane, povijesni pabirci i presjeci o temi Marija, znak nade, mogu se činiti manjkavima zbog nedostatka tematskih svjedočanstava i detaljnijih istraživanja tijekom kršćanske povijesti. S druge pak strane, autor može uputiti na svoje već objavljene radove: *Marija u ranokršćanskoj literaturi*, (Split, 2012.) i *Marija u srednjovjekovnoj literaturi*, (Split, 2015.) u kojima je Majka Isusova predstavljena u spisima kršćanskih autora tijekom

povijesti od ranokršćanskih vremena do kraja srednjovjekovlja. Za novo razdoblje tema je, donekle, obrađena u četvrtom poglavlju knjige.

U tom smislu ovo pretežno znanstveno djelo posjeduje izrazite pastoralne oznake budući da tumači svetopisamske tekstove koje liturgija predlaže za marijanske blagdane.

Autor piše jednostavno i razumljivo, stil mu je jasan i logičan. Djelo je važan doprinos katoličkoj mariološkoj misli u Hrvatskoj te može poslužiti kao priručnik za mariologiju, građa za propovijedi prigodom marijanskih blagdana i štivo za kršćansku duhovnost koje je sastavni dio Marija, znak pouzdane nade u Kristu.